

פלונטר פוליטי

סימן לבאות?

שמעוני הורשע בשוחד וזוכה מ"סיקור אוהד"

ישליך על תיק 4000? • פסיקה בעניין ראש עיריית אשקלון לשעבר: "יש להיזהר מייחוס שוחד לטובות הנאה כאלו" • אך הובהר: "סיקור אוהד יכול להיחשב שוחד"

חפץ במכתב לשר אוחנה: "התנצל - או שאתבע אותך"

עד המדינה בתיק 4000, ניר חפץ, שיגר אתמול לשר המשפטים אמיר אוחנה מכתב איום לפני תביעה: אם לא תתנצל על חשיפת הפרטים על אודותי המרצויים תחת צו איסור פרסום - אתבע אותך. חפץ מתייחס לרבים שאמר השר אוחנה בנאומו בכנסת, שם מסר פרטים על תרגיל החקירה שביצעה המשטרה בניסיון לגרום לחפץ לחתום על הסכם עד מדינה בתיק 4000 (בוקיזואלה).

במכתב מדגיש נציגו של חפץ כי נוסף על התנצלות, הוא דורש פיצוי מהשר, ומבהיר כי עליו להצהיר עד ליום שלישי הבא ב-10:00 ש"הינך נכון להתנצל באופן פומבי בפני שולחנו, וכן מוכן לדון על הדרך לפצותו בגין הנזקים שהסבה לו התנהגותך", וזאת בתוך 14 ימים נוספים.

ניר חפץ צילום: יהושע יוסף

עוד טוען חפץ כי דברי השר אוחנה "לא נדרשו כלל לצורך אותו דיון, אלא שהיו - מעבר לאספקטים המשפטיים - דברי רכילות פוגעניים, שהובאו במטרה ברורה לבזות את שולחנו ולהדשפילו, תוך פגיעה קשה וחמורה בפרטיותו". חפץ מוסיף כי "תחת אצטלה כוזבת של 'דאגה לזכויות הנחקר', נמצאת פוגע בשולחנו במכוון, באופן קשה וחמור, כאשר כוונתך האמיתית, הברורה לכל, היתה הצגתו כשקרן, סחיט וליחץ". המכתב נחתם על ידי סגור ריו של חפץ, עו"ד רון אביב ועו"ד אילן סופר. יצוין כי בסביבת חפץ מקווים כי בסופו של דבר תוסר החסינות העומדת לטובת השר, לאחר שייקבע כי נהג ב"הפרה בוטה" של החוק. משר המשפטים טרם נמסרה תגובה.

יאיר אלטמן

השר אוחנה צילום: יהונתן שאול

פרקליטי רה"מ נתניהו אמרו לאחר הכרעת הדין: "בית המשפט סגר היום תיק שוחד הרבה יותר חמור ממה שנטען בתיק 4000, רכישת אתר אינטרנט ביקורתי נגד ראש העיר ב-600 אלף שקל וסגירת תו מייד לאחר הרכישה, ברור שתיק 4000 קורס".

פרקליטו של שמעוני, עו"ד מנחם רובינשטיין, הודיע כי בכוונתו לערער: "התזה המרכזית של התביעה לגבי השוחד קרסה".

יצוין כי בפרשות אחרות שנקשרו בשמעוני, קבע בית המשפט כי ראש עיריית אשקלון לשעבר העדיף ניק היתרי בנייה לקבלן יואל דויד בתמורה ל-150 אלף שקלים, ולפיכך הרשיע אותו בסעיפי האישום האחרים. יד ימינו של שמעוני, משה פונטה, הורשע בהפרת אמונים. עם זאת, איש העסקים עו"ד שרון מילר זוכה מכל המיוחס לו.

צילום: גדעון מוקוניץ'

שמעוני בבית המשפט

כגון התערבות בניסוח הכותרות, עמודי השער, תמונות ומיקום ידיעות, התערבות שקשה להסביר אותה במסגרת יחסים שגרתיים של כלי תקשורת אל מול נבחר ציבור". בסופו של דבר, כאמור, זיכ"ת השופטת את השניים מסעיף שוחד זה.

העיר שמעוני סיקור חיובי. "מתחייבת זהירות בייחוס טובות הנאה מסוג זה כבסיס לעביית שוחד", כתבה השופטת לימור מרגולין-יחידי בפסיקת הזיכוי, אך הבהירה: "מבחינת השפעה על הצור והאופן של הפרסום, יש לבחון אם ההתערבות כוללת גם היבטי צורה,

אבי כהן

פסיקה שתשליך גם על תיקי רה"מ? בית המשפט המחוזי בתל אביב הרשיע אתמול את ראש עיריית אשקלון לשעבר, איתמר שמעוני, בקבלת שוחד, הפרת אמונים, הלבנת הון ועבירות מס - אך זיכה אותו משוחד בפרשת הסיקור האוהד שזכה לו ממקורבו. פסיקה זו עוררה תשומת לב מיוחדת בשל ההקבלה לתיק 4000. לפי אחד האישומים נגד שמעוני, העניק איש העסקים יואל דויד שוחד לראש העיר בהיקף של מאות אלפי שקלים, בין השאר בכך שקנה אתר אינטרנט שהיה ביקורתי נגדו ולמחרת סגר אותו, עניין שלטענת הפרקליטות היווה שוחד. בעובדות האישום צוין גם שדויד רכש מקומון בשם "קול אשקלון" שהעניק לראש

פרופ' בועז סנג'רו

להגדרת השוחד השלכות מרחיקות לכת

הרי אין ספור התנהגויות עשויות להיות משויכות בדרכים יצירתיות לאחר מאין ספור האיסורים הקיימים. דרך המלך, בהתאם לעיקרון החוקיות ותוך שמירה על הפרדת הרשויות, היא שהמחוקק יפרט בהגדרת העבירה התנהגויות שאותן יבקש להפלייל. עד אז, על השופטים לנהוג באיפוק מרבי. רשימת השיקולים שמציע עתה בית המשפט המחוזי זי כדי לקבוע אם במקרה ספציפי זה או אחר מדובר בשוחד איננה מתפקידו ועליו להותיר זאת לכנסת. לבסוף, למי שמבקשים ללמוד מפסק הדין הנור כחי על תיקי ראש הממשלה: כשמדובר באנשי ציבור, אל מול השאיפה הלגיטימית לשמור על טוהר המידות - קיים גם החשש של שימוש סלי קטיבי בחוק הפלילי כדי להדיח בעלי תפקידים, במקום לאפשר החלפתם בדרכים דמוקרטיות כגון בחירות. חשש זה מתחזק כשרשויות אכיפת החוק מתבססות על עבירות רחבות היקף ומביקות להפלייל באמצעות התנהגויות שבעבר לא הופללו וליצור תקדימים מחמירים. החשש מפגיעה בטוהר המידות והחשש משימוש פוליטי בחוק הפלילי מתחרים זה בזה, ואין להקל ראש באף אחד מהם. כשמדובר בראש ממשלה מכהן, חוששני שהחשש השני גדול יותר.

שורתי אוהד? ראשית, מדובר בזיכוי ולא בהרשעה. שנית, בית המשפט מציין כנונה ש"מתחייבת זהירות בייחוס טובות הנאה מסוג זה". שלישית, בית המשפט נתפס לטעות נפוצה, הבאה לידי ביטוי בדבריו הבאים: "דומה שלא במקרה לא נכללת בחוק העונשין הגדרה של המונח "מתת" או הגדרה של המונח "טובת הנאה", שכן המחוקק היה ער לכך שמציאות החיים הדינמית והמשתנה תייצר התנהגויות שונות, שלא דווקא נצפו על ידו בשעתו, שיעלו כדי התנהגות מושחתת ונפסדת של עובד ציבור בזיקה לתפקידו הציבורי, ובהתאם לתכלית העבירה, למהותה ולערכים המוגנים שעליהם נרעדה לשמור, הוא ביקש לראות באותן התנהגויות ככאלה המבססות עבירה של לקיחת שוחד הראויה לתגובה מחמירה".

בתחום המשפט הפלילי לא מקובל להתבסס על "עבירות סל" מעורפלות, שאליהן כביכול ניתן להדי כניס מגוון התנהגויות חדשות. במשפט האמריקני, על בסיס החוקה, איסור פלילי מעורפל (vague) הוא בטל (void) ובית המשפט לא ייתן לו תוקף ולא ירשיע על-פיו. שימוש באיסור מעורפל כדי להפייל התנהגות שהנאשם לא הוזהר מראש ובמפורש מפניה, יביא למצב שבו לא תהיה לאזרחים חירות.

בירת השוחד מוגדרת בחוק העונשין הישראלי באופן רחב מדי. היא לא נחקקה כך מלכתחילה, אך כאשר הפרקליטות נתקלה בקשיים בהעמדה לדיון של אנשים שהיא סברה שיש להעמידם לדיון - אך פעולותיהם לא נכנסו להגדרת השוחד - היא ביקשה באמצעות משרד המשפטים לשנות את החוק. יעידו על כך לא פחות מחמישה תיקונים לחוק: תשכ"ד, תשל"ל, תשס"ו, תשס"ח ותש"ע. מטרת החוק הפלילי איננה ענישה, אלא הדרכת התנהגות. על החוק לקבוע באופן מפורט וברור מה אסור לעשות, כדי שניתן אזהרה הוגנת: אין עונשין אלא אם כן מזהירין. עיקרון החוקיות קובע שכל פעולה שלא נאסרה במפורש היא מותרת. בלעדי דיו לא תהיה לנו חירות. עיקרון השידוריות קובע שהמשפט הפלילי, בהיותו דרסטי כלפי הפרט ואף יקר לחברה, הוא האמצעי האחרון שיש להשתמש בו במשורה, ולהותיר את הטיפול ברוב התופעות החברתיות למנגנונים האחרים. מה, אם ככלל, ניתן ללמוד מפסק הדין שניתן אתמול בבית המשפט המחוזי בתל אביב, שבו זוכה ראש עיריית אשקלון לשעבר איתמר שמעוני מקבלת שוחד, שכביכול ניתן בדרך של סיקור תקי